

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.

Előfizetések és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.

Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca saogleten, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László

könyv- és Keresztény Pál papir-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.),

Oppelich Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse official. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2), Pesten

Haasenstein és Vogler Úrtutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 4. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy íven.

Előfizetési árak: egész évre	12 ft. o. é.
kilencz óra	9 „ „
félévre	6 „ „
évnegyedre	3 „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozs. Közlöny“
szerkesztősége.

Budapest, ápril. 6.

—r. A magyar kereskedelmi és leszámítoló bankról szóló törvényjavaslat tárgyalását bevégezték az osztályok is, s a képviselőház a husvétii szünetek, illetőleg a delegációk működésének befejezése után fogja azt érdemileg tárgyalni.

Különbözők lehetnek a nézetek a mód iránt, melyben e bank életbeléptetendő lesz; kifogások történhetnek szervezetének egyes részletei ellen; abban azonban pártkülönbség nélkül egyetért mindenki, hogy ezen intézmény Magyarország kereskedelmének és iparának leghathatósabb emelvénye lesz hivatva képezni, mely, míg egyfelől felszabadítja a magyarországi pénzügyet az osztrák bank gyámsága alól, másfelől képes leendő megteremteni azon tényezőket, melyek a nálunk oly sajnosan nélkülözött mozgó tőkének előfeltételeit tekintethetők.

A legközelebbi mult tapasztalatai sürgősen utalnak bennünket arra, hogy igyekezzünk minél előbb megszerezni a mozgó tőkék képződésének lehetőségét.

Ma nem vagyunk urai önmagunknak a közgazdaság terén.

Oriási kincs fekszik bányáinkban, erdeinkben, termőföldjeinkben; de kincseinkkel egyetemben földhöz ragadt szegény nemzet vagyunk, kitéve az időjárás viszontagságainak, szükség idejében a külföldi pénzügyi vigadózó szeszélyeinek, a jó és rossz évek nyomasztó váltakozásának. Egy jó termés új életet lehel köz- és magánéletünk minden tényezőjébe; egyetlen rossz év elsöpri összes tőkéinket, egész jólétünket s pangást hoz létre az élettelen tevékenység minden ágában.

Sőt ha néhány csak középszerű vagy ennél valamivel rosszabb év következik egymásután, a statisztika szomorú számokban tünteti fel a népesedési mozgalom azon tényezőinek elcsúszását, melyek ama lesújtó eredményt mutatják fel körülbelül egy évtized óta, hogy a házasságok ritkulásának arányában csökken a népesség szaporodása is.

Tisztán agricultur állam vagyunk; s ha egyetlen életforrásunk: a földben rejlő természet erő nem képes kifejteni teljes erejét, vagy gyümölcsei kárba vesznek, mielőtt a tulajdonos birtokába kerültek volna, nincs tartalék, a honnan fentarthatnók magunkat a jó években fáradságosan elért haladási fokot; s a csapás ez esetben annyival sújtóbban ér bennünket, mert éri az egész népséget osztálykülönbség nélkül.

Nincs iparunk, nincs kereskedelmünk olyan, a minőre szükségünk volna; s ezért nem vagyunk képesek termelni folyton új tőkét, melyek könnyű mozgékonyáguknál fogva ren-

delkezésére állanak a nemzet gazdasági tevékenységének és szükségleteinek.

Pedig az összes világ gazdasági tevékenysége az ipar és kereskedelem felé kezd irányulni. A nemzetgazdaság történelme szolgáltatja erre a legkiválóbb példát. A physiocraták után, kik egyedül a földművelésben keresték a népek boldogságát, következett ellenhatáskép a mercantilisták rendszere, mely ellenkező irányu tulhajtásai folytán helyet engedett Smith és követői rendszerének mely megantatá az ipar és kereskedelem fontosságát becsülni a mezőipar mellett.

A népek culturtörténelme összhangzó példákat szolgáltat arra nézve, hogy az európai civilisatio élén álló nemzeteknél az ipar és kereskedelem emelkedése és fejlődése, s ezzel karöltve az ezzel foglalkozó osztály tagjainak szaporodása constatálható. Egyetlen kivételt látunk e tekintetben mindössze Poroszországnál, melynek földművelő népessége 1849 óta az iparúzó osztály tagjai számával párhuzamosan emelkedett.

Anglia volt a legelső, mely az ipar és kereskedelem felé fordult, megnyitván a nemzetgazdaság új aeráját. Az olasz hírneves nemzetgazdászok Angliának ennek folytán kifejlődő felvirágzását már a mult század közepén mesterkéltnek nevezték el, s gazdasági hanyatlását jövendölték meg. És ime Anglia gazdagsága és népessége folyton és szakadatlanul növekedett és még a Franciaországgal 20 évnél tovább folytatott háboru s a szárazföldi zárlat sem voltak képesek erejét és hatalmát megtörni.

Ha az ember most elolvassa a hajdani physiocraták kormön font okoskodásait az ipar és kereskedelem ellen, melyek szerintük szerencsétlenségek bekövetkezése esetében végveszélylyel fenyegetik a népséget, ha az nem fordít majd kizárólagos sulyt a földművelésre s ezeket összevetjük azon el nem vitázható ténnyel, hogy általános szükség, drágaság sőt ehhatal épen tisztán agrikultur államokban jelentkeztek a legutóbbi időkben, — emlékezzünk csak saját hazánkra, Oroszországra és Poroszországra keleti részének sorsára, — a következtetés, melyet belőle vonhatunk, saját hazánkra nézve felette szomorú.

És ez természetes is.

A tulnyomólag agrikultur államokban hiányzik a tőke, s legtöbb esetben a hitel is, mely a szerencsétlenséget jóvá tehetné; s szenved ez alatt maga a földipar is, mely nélkülözni kénytelen azon eszközöket, az általános pénzühiánynál fogva, melyek azt virágzásra hozhatnák.

E bajon végre segitenünk kell. Egy erős, megbízható iparmű és kereskedő osztályt kell teremtenünk, mely lehetségessé tegye, hogy lépést tartsunk a külföld ez irányu haladásával saját érdekünkben. E cél elérésére pedig nálunk, hol a megszokottság, a patriarchals hajlam, némi visszatetszés e foglalkozás mektől itt-ott, nehezebbé teszik a természet-szerű önfejlődést, a kormány kezdeményezése szükséges, mely míg egyfelől nagyobb bizalmat önt azokba, kik e pályákon akarnak bódogni, másfelől erőteljesebb és hathatósabb segélyt is képes nyújtani, mint jelen körülményeink közt a magán kezdeményezés.

Csak így képzelhető, hogy létre fog jai nálunk is a forgó tőke, hogy lesz virágzó iparunk és kereskedelmünk, melynek tiszta keresége enyhíteni, sőt teljesen pótolni lesz képes a mezőipart ért csapásokat.

E szempontból üdvözljük mi a kormány kezdeményezésével létrejött kereskedelmi és leszámítoló bankot; s megvagyunk győződve, hogy ha az állam az általa nyújtott segély mellett egyszersmind éber figyelemmel lesz arra is, hogy az intézet pusztán nyereséges börze vállalatá ne süljedjen, — mint történt ez a Bécsben az 50-es években a legszebb auspiciumok közt alapított hasonnevű bankkal — megfogja nálunk teremteni azon erőteljes, a természet minden csapásaival daczó tevékeny osztályt, mely míg egyrészt miben sem fogja magát tulszárnyaltatni az életmódjánál fogva némileg arra utalt földműves osztály által a haza szeretetében, másrészt az általa producált tőkék segélyével fel fogja menteni hazánkat ama gyámság alól, mely minden közjogi függésnél károsabban hatott eddig egész nemzeti életünkre

— v. A leszámítoló bank igazgató tanácsának alakításával foglalkozik a pesti pénzügyvilág. Az igazgató tanácsosok egy része a franco-magyar bank igazgató tanácsosai köréből szándékolta kineveztetni, mi képviselői körökben azon nézet nyilvánulására adott okot, mely szerint ki volna mondandó, hogy a bank igazgató tanácsosai semmiféle más bank igazgatóságának tagjai nem lehetnek. A bank elnökévé Tóth Vilmost szándékozik a kormány kinevezni a g. Festetich Györgyre vonatkozó combinatio elejtetett.

Legujabb táviratok.

Zágráb, ápril 5. A tartományi kormány a legközelebbi tartománygyűlés elé fogja terjeszteni az 1873. és 1874. évi tartományi költségvetést. A nemzeti párt már föllállította jelöltjeit.

Páris, ápril 5. Buffetnek elnökké való megválasztása lehangozta a republikánusokat.

Belgrád, ápril 5. Blaznavatz meghalt. A nép általános gyászot öltött. A fejedelem mélyen megindulva sirt leghűbb szolgálja és rokona halál-los ágyánál. A miniszterium megalakítása még ma meg fog történni.

Bécs apr. 5. (Magyar delegatio.) A külügyi bizottmány az összes budgetet elintézte. Szógyény előadó hétfőn fogja a jelentést betérjeszteni. Orsz. báró a kormány nevében kijelentette, hogy Andrassy gróf miniszter hétfőn adja be a „Vörös könyvet“ és azt exponseval kísérendi. A bizottmány ennélfogva elhatározza, hogy az érdemleges tárgyalást addig elhalasztja.

A hadügyi albizottság a felszerelésnél és élelmezésnél az ordináriumban a 18. 19. 20. czimeknél összesen 1 155,000 frtot, az extraordináriumban pedig 220,000 frtot javasol törületni, úgy, hogy a mult évi tételek csak lényegtelenül látszanak felemelve lenni. Pulszky Agost előadó holnap terjeszti elő jelentését a hadügyi bizottmányban.

Berlin, apr. 5. A „Nordd. Zt.“ írja: A császár által a delegatio elnökeinek beszédére adott nyilatkozatok Berlinben öszinte meglegedéssel fogadtattak. Emelkedett szellemmel és örömmel eltelve kimondhatjuk, hogy Ausztria-Magyarország és Németország, több mint 25 év óta, soha sem álltak egymáshoz oly közel, és soha sem voltak egymás irányában oly szivesbarátsággal, mint a jelen epochában, midőn mindkét kormány és népei zavartalan egyetértésben élnek.

Versailles, apr. 5. A nemzetgyűlés mai ülésében megtartá Buffet székfoglaló elnöki beszédét, melyben pártatlanságot ígér s kéri a pártok bizalmát.

Darmstadt, apr. 5. A „Darmst. Ztg.“ jelenti Szent-Pétervárról, hogy Vilmos császár e hó 20-án fog oda érkezni. Alaplatannak nyilvánítatik a lapok azon híre, mintha Gortsakoff hg le akarna lépni állásáról.

Bécs, apr. 5.

A magyar delegatio összes bizottságainak mai értekezlete a közös ministeri tisztviselői fizetés-emelését vitatta meg. Zsedényi a fizetés fölemelését ellenzi, mert Magyarország saját tisztviselői fizetésének felemelését megtagadta, s a midőn a deficitnek fődözésére ez adókat fel kellett emelni, a tisztviselők hazafiasságától is megvárható az áldozat. Szólo megszavazza a közös tisztviselők s a bécsi helyőrségnek 1873. évre drágasági pótlékok; viszszautasítja azonban a fizetések felemelését. Gr. Szécsen azt jegyzi meg, hogy a hivatalnokok hazafiaságára való hivatkozás helytelen, mert így azt is lehetne kívánni, hogy ingyen szolgáljanak. — A cislajtán hivatalnokok fizetése már is felemeltetett; — meg kell-e azért a tisztviselőt büntetni, mert Cislajtániának és Translajtániának szolgálg? — Különösen a külügyi miniszterium tekintetbe vételt érdemel; mert az ezen miniszteriumban elfoglalt állás magasabb miveltséget és bizonyos társadalmi tekintetek figyelembe vételét követeli meg. Legalább e miniszterium hivatalnokainak fizetését javítsák meg.

Báró Kemény Gábor azt inditványozó, hogy a fizetések felemelése ne elvileg döntessék el, hanem esetenként az egyes miniszteriumoknál a fennforgó viszonyok szerint. Báró Sennyey megzafolja Keményt. — Szólo a hivatalnokok között nem akar semmi különbséget sem tenni, mert mindnyájan egyenlőképen megérdemlik a tekintetbevételt; — de a magyarországi közvélemény és a magyarországi pénzügyek rossz állapota előtt a legalaposabb okoknak is el kell némuilniok. Szólo kész volna arra, hogy az előterjesztett budget keretén belül a külügyben nagyobb mérvű virementot engedélyezzen, hogy így kiváló kapacitások rendkívülig díjaztathassanak. Nehéz szívvel a fizetések fölemelése ellen szavaz. Az elnök erre kijelenti az értekezlet határozatát, mely abból áll, hogy a fizetésfelemelés elvettetik. Ezután e külügyi albizottság tartott ülést, a melyben az összes értekezletben hozott határozatnak megfelelőleg a 68,000 frtnyi fizetés fölemelés helyett csak 34,000 frtnyi drágasági pótlék szavaztatott meg 1873-ra. Hétfőn a jelentés hitelesítettik.

Az országos közlekedési eszközök hálózata.

Az országos vas- és kőuthálózat tervezete előttünk fekszik, valamint a ministeri jelentés is, melyből közöljük a következőket: A kormány mindenekelőtt kiváló figyelmet fordított a keleti kereskedelemre, mert Magyarország földrajzi fekvésénél fogva, különösen a sueti csatorna megnyitása óta arra van hivatva, hogy ezen kereskedés nagy részét területen vezesse keresztül; egy pillantás a térképre igazolandja azt, hogy csak saját hibánkból történnek, ha a török és román vasutak kiépítése után, a magyar-osztrák és észak-német birodalomnak, sőt részben Norvégia, Svédország és Angliának a kelettel folytatott kereskedése hazánk határait elkerülné. Másodsorban tekintettel volt a kormány arra, hogy a már egedélyezett s épített vasutvonalak özelszerű vég- és összeköttetési pontokat nyerjenek.

A hálózatba fölvelt vonalok két csoportba vannak osztályozva; az első csoportba tartoznak azok, melyek tekintettel a közgazdasági érdekekre vagy államköltségen építendők s közvetlen az államvasutak hálózatához csatlakodók, vagy legalább oly módon létesítendők, hogy az állam kezelésőkre döntő befolyást gyakorolhasson.

A második csoportba sorozvák a többi vasutak, előre látható fontosságuk sorrendjében. Ezen sorrend azonban nem zárja azt ki, hogy az abban utóbb megemlített vonal, azon esetre, ha ez az állam terhelése nélkül elérhető, — ezen sorrend megbontásával is ne létesíthetessék.

Az első csoportba tartoznak: 1. Zimony-Pest-Buda-Bicske-Komárom-Csalóköz-országhatár (Bécs felé.) Az egész vonal 69.5 mérföld és költségössze 47,269,100 frttal van előirányozva.

A pest zimonyi rész a keleti kereskedés szempontjából Magyarországra kötségekívül főfontosságú, mert nemcsak Szerbia és Macedóniának forgalmát karolná föl, hanem a Belgrádból egyrészt Konstantinápolyig, másrészt Salonikig vezető vasút természetes és legegyszerűbb folytatását képezvén, az

Ársiai és görög kereskedés közvetítésére van hívatva.

Elvitázhatatlan tény ugyanis, hogy Salonik azon kikötő, mely, ha a szárazfölddel kellő vasúti összeköttetésbe hozatik, leginkább alkalmas a tengeri kereskedés fölfogadására; másrészt pedig ezen kikötőnek Európa észak-nyugati részével leendő összeköttetése a legrövidebb, s ugye építési, mint üzleti szempontból tulajdonképpen a legolcsóbb, a Morava völgyén, Belgrádon és közvetve Pesten át eszközölhető. Nem tekintve az élénk forgalmat, mely Serbia, Macedonia és Magyarország közt fön áll, ennél sokkal terjedtebb és fejlettebb, tehát jelenleg becsebb is azon forgalom, mely a jóniai szigetek, Görögország, ázsiai Törökország, Egiptom, Keletindia, China és Japan között egyrészt Magyar-Osziátráhon és Észak-Németország között, másrészt Triesten keresztül folytatattik, s mely a Pest-Zimony-Saloniki vonal kiépülte után — mint-hogy e vonalon a tengeri ut közel 600 tengeri mérfölddel rövidebb, míg a vasut Pestre csak 40. Bécsbe 80, Észak-Németországba vagy 50 mérfölddel leendő hosszabb, nagy részt a gyorsabb és biztosabb utat választandja s így Pest-Zimony-Saloniknak jövendő.

Nagy fontosságú ezen vonal nyugati része is, mert Pest és Bécs között a forgalom oly nagy, hogy azt a meglévő egyvágányú vasut közvetíteni már is képtelen, s a logosekélyebb rendkívüli forgalmi szaporodás a sok helyütt kétvágányú összeköttetés dacára is fönakadást és zavarokat idéz elő, mely körülmény maga elégséges arra, hogy második összeköttetésről gondoskodjunk, mi annál előnyösebben létesíthető, mert ezen a jelen összeköttetésnél közel 9 mérföldet, rövidebb vonalrész jövedelmezőnek ígérkezik.

2. Zimony-Mitrovicz-Vinkoveze-Brood-Gradiska-Sziszek-Ogulini, kiágazással Vinkovezeről Eszékre, Vinkovezeről-Erdődre, valamint Topuskótól (a zimony-ogulini vonal egy állomásától) Noviba a török határára, és Sumjától Divusára, mintegy 77.51 mérföld hosszú, a fővonal 60.31 méf. hosszú — mérföldenként 666.000 frtba, a mellékvonalok 500,000 frttól 950,000 frttig kerülnek s így az egész horvát-szlavon hálózat körülbelül 53.091,460 frtba kerül.

3. Buda-Esztergom-Jálna 205 mérföld, mérföldenként 840,000 s így egészben 17 millió 220,000 frtba kerül.

E vasut Budapestet a mostani legrövidebb összeköttetésnél is közel 10 mérfölddel rövidebb vonalon hozza Észak-Németországgal és annak kikötőivel kapcsolatba. Ezen körülményeinek fogva és miután a budapesti összekötő vasut segítségével a pest-zimonyi és a magyar kir. államvasutakkal közvetlen összeköttetésbe jő, nemcsak a budapesti, hanem a délmagyarországi és a hazánkat átszelő egész keleti kereskedésnek egyik főforgalmi vonala leendő.

4. Nagy-Várad-Debreczen-T.-Abony, (esetleg Miskolc) 20.5 mérföld hosszú, mérföldenként 550,000, tehát egészben 11,275,000 frt készpénzbe kerül. E vasut a keleti vasutat kötné össze az északkeleti s a m. kir. államvasutakkal, s

ez által közvetlen Debreczennel, és közvetve a fővárossal is.

A második csoportba tartoznak: 1. Temesvárt Orsova, 25.5 mérföld hosszú, s egészben 16.014,000 frtba kerül, Lugos és Karánsebesen át Orsovánál az oláh határt éri el s ott az oláh vasutakhoz csatlakozik.

E vasut egyike leendő legfontosabb és legélénkebb forgalmi vonalainknak a dunai fejedelemségek felé. Legrövidebb összekötő vonal Bukarest és Pest között, s mint ilyen nemcsak Magyarország, hanem a nyugati és északi államoknak a Duna-fejedelemségekkel folytatott kereskedését is közvetíti.

2. Brassó-Tömös. Ezen a román vasúthálózatához csatlakozó vonalnak magyar része 3.30 méf. hosszú; mérföldenként 1.120,000 frt, s így egészben 3.696,000 frtba kerül, oláhországi része a kész vasútig 10.50 méf. mérföldenként 828,000, tehát összesen 8.694,000 frtba, mind a két rész együtt 12.390,000 frt készpénzbe kerül.

Világforgalmi szempontból bir ezen csatlakozás jelentőséggel, mert Galatzról Bécsbe, Drezdába, Kölnbe, Párisba és Havreba, a brassó-n-várad-szolnok-bécsi vonal a legrövidebb összeköttetés.

3. Munkács-Stry nem egészen 10 méf. hosszú mérföldenként 1.125,000 s így egészben 10.485,000 frt készpénzbe kerül.

Röfontosságú kölcsönöz e vonalnak tagadhatlanul a honvédelmi szempont.

4. Petrozsény-Vulkán. Az oláh vasutakhoz csatlakozik, 2.50 méf. hosszú, s 2.000,000 frtba kerül. Ezen vasut az első erdélyi vasutat köti össze a már kész oláh vasutakkal, s így meghozza számára a Bukarest és Galatz városokkal való forgalmat.

5. Kikinda-Pancsova. 14.3 méf. hosszú, s egészben 8.980,400 frtba kerül. Ezen csatlakozó vonal utóbb Belgrádig, esetleg Zimonyig kiépítvén, a keleti kereskedés szempontjából hasonló fontosságú a pest-zimonyi vonalhoz.

6. Érsekújvár-Nyitra-Zsámbokrét-Pribóc. 19.43 méf. hosszú, s 9.715,000 forintba kerül.

Az osztrák államvasut-társulat érsekújvári állomását a Nyitra-völgyen keresztül összeköti a m. kir. államvasutak Rutka előtt fekvő pribóci állomásával.

7. Komárom-Szered. 9.5 méf. hosszú és 5.700,000 frtba kerül. A buda-bécsi vonalnak összeköttetése a vágvölgyi vasutal.

8. Buda-Villany. 27.3 méf. hosszú, mérföldenként 580,000 s így egészben 15.834,000 frtba kerül, s ezzel kapcsolatban Pécs-Szellő 25 méf. hosszú, mérföldenként 800,000, egészben 2.000,000 frt költséggel.

9. Buda-Bicske-Kisbér-Győr. 15.3 méf. hosszú, s 10.280,007 forintba kerül. E vasut termékeny vidéket szel át, s érinti Kis-Bért, mely ál-

lami birtok, mely ezen újabb vasúti összeköttetés által újabb előnyökben részesíthető.

10. Arad Makó-Szeged 14.16 méf. s összesen 10.171,128 frtba kerül, beleértve e költségbe a Tisza hidjának építését is. E vasut igen gazdag vidéken megy keresztül.

11. Báltaszék-Szabadka. 10.7 méf. hosszú, mérföldenként 790,000, összesen 8.453,000 frtba kerül, ideértve az állandó Dunahid költségeit, mely azonban csakis a forgalom nagyobb mérvű kifejlése folytán lenne kiépítendő.

A báltaszék-dombóvár-zákányi vasútra nézve ezen összeköttetés valódi életkérdés.

12. Nagy-Várad-Mihályfalva. 7.3 méf. hosszú, s 3.285,000 frtba kerül. E vasut által az alföldi vasut által közvetlen összeköttetésbe hozatik az északkeleti vasutal, mi az átmeneti forgalom és a vasut önállósága szempontjából föltte kívánatos.

13. Sziget-Szucsava. 15.75 méf. hosszú s 17.703,000 frtba kerül. Az északkeleti vasut összeköttetésbe a kassa-oderbergi vasutal e kapcsolat által esetleg versenyezhet a galicziai vasutal Oláhországot illetőleg.

14. Marosvásárhely-Szász-Régen-Ditró-Gyimes. 22.5 méf. hosszú s 18.520,000 frt. Ezen vonal folytatása és kiegészítő része lenne a keleti vasutnak, mely azt a moldovai vasutalhoz hozza összeköttetésbe.

15. Szatmár-Szószerégen. 33.8 méf. s kerül 20.381,400 frtba. Ezen vonalnak feladata az északkeleti hálózatot a keletvel a legrövidebb uton összekötni.

16. Tuin-Pagine-Knin. 30 méf. hosszú, mérföldenként 1.200,000 frtba, összesen 36 mil. frtba kerül.

Ezen vonal a horvát tengerpartvidéket metszi át, és ezen elhagyott vidék forgalmának élénkítésére, ez által jólétének és közmívelődésének fejlesztésére van számítva, előállítása a határvidéki erdők árából fog lehetővé tétetni.

17. Ditró-Csik-Szereda-Brassó. 15 méf. hosszú s 8.250,000 frtba kerül. Honvédelmi szempontból szükséges.

18. Nyiregyháza-Szatmár. 13 méf. hosszú s kerül 6.500,000 frtba. Ezen vonalnak főképp hadászati jelentősége van.

19. A vágvölgyiből a Garam völgyébe vezető vonal, melynek indulási pontja és vonalozása a szükséges tanulmányok hiánya miatt egyelőre megközelítőleg sem állapítható meg, a garam-völgyi vasut létesítése után hadászati szempontokból nagy fontossággal bir.

20. Hátszeg-Karánsebes 10.5 mérföld hosszú s 6.825,000 frtba kerül. E vasut jelentősége leginkább abban fekszik, hogy a zsilvölgyi gazdag kőszénleleteket a tüzeiő anyagban szükülködő Bánáttal a legrövidebb vonalon köti össze.

21. Eszék-Nasicz-Uj-Gradiska. 17 mérföld hosszú, mérföldenként 725,000, egészben 12.325,000 frtba kerül.

E vasut az alföldi flumei vasútvonal kiegészítő részét s az eddig kiépült vasutnak a szavon vonalokkal való összeköttetését képezi.

22. Nasicz-Bacs. 11.6 mérföld hosszú, s kerül 6.380,000 frtba.

23. Iváncze-Csáktornya. 4 mérföld hosszú, mérföldenként 550,000 frt, tehát összesen 2 millió 200,000 frtba kerül.

Czélja e vasutnak az ivánczei kőszénleleteknek Varasd városán keresztül — s így egyúttal e városnak is — vasutainkkal való összeköttetése.

24. Besztercze-Bresznóbánya. 4.4 méf. s kerül 1.980,000 frtba. A felsőmagyarországi vasipar érdekében fontos vonal.

25. Szolnok-Szeged-Ujvidék. 30.5 méf. hosszú, mérföldenként 500,000 egészben 15.250,000 frtba kerül.

E vasut hivatva van Magyarország leggazdagabb vidékét és nagy kiterjedésű s jelentőségű városait a magyar államvasutakkal kapcsolatban, Észak-Németországgal a legegyszerűbb uton összekötni.

26. Mezőtúr-Mezöhegyes, 27. Miskolcz-Csaba, 28. Becskerek-Vojtek, 29. Kéménd-Salgótarján, 30. Kisterenne-Kápolna, 31. Kalocsa-Szarvas, 32. Gyoma-N.-Várad.

Ezen vonalok inkább helyi érdeknek szolgálnak, s így az állam különös segélyezésére alig számíthatnak. Miután azonban az országos hálózat kiegészítésére mint élelmező vonalok szükségesegek, azok az állam terhelteése nélkül megadható bizonyos kedvezményekben részesítendőek és az állam részéről lehetőleg támogatandók.

Bonczhida, april 3.

A nap tisztán és csendesen lövelé sugárait a bennünket környező vidékre, midőn dél után fél 3 táján községünkben ismeretlen okból tűz ütvé ki, egyszerre 5 gazda minden gazdasági épületével lett a lángok martaléka; a porrá éget épületek közt egy sem volt biztosítva. A szegény elégett családok ide s tova elszedelve, jó embereknek szállásolnak. — Nem hagyhatom megemlítés nélkül, hogy midőn a szomorú tűzvészhez értünk, könnyen megszállhattuk az oltásra siető részvevőket, kinek mások java, érdeke csak némileg is szíven fekszik, annak lehetetlen a falu népének legnagyobb részét ne vádolni részvétlenségről.

Ily szomorú események közebe, jól eset látni a nép javát és a közboldogságot szíven viselő gr. Bánffy György ő méltóságát, ki szóval és tettel a tűz gyors terjedését elhárítani törekedvén, mondhatni első volt a vész helyén azon kevés lelkesek közt, kik a nagyobb számból kiváló működtek; szóval ő méltósága böles intézkedése és ernyedetlen munkásságának köszönhető a tűz terjedésének sikeres megállítás. Érinthetlenül nem hagyhatom, hogy a különben is szegény, s most e csapással sújtott szerencsétlenek fölségelése — és megvilágosztatására a tisztelt gróf családunként bizonyos pénzösszeget szíveskedett kiosztani igérvén még a felépítéshez szükséges fákat is.

keresztcsülők leszünk s a gyermekről gondoskodni fogunk.

— És Jusztina? . . . szól közbe Mária, ki az előadást érdeklődéssel és részvétellel kezdé hallgatni.

— Jusztina — folytatja Bánffy — felüldült távozni akart s gyermekét, melyet lakosztályunkba szállítottunk volt, követelte, de a gyermek szerettük, képmása volt megboldogult bátyámnak s a néhai iránti kegyelet sem engedte, hogy sorsát és jövőjét a kétes jellemű és ország-világba induló anyára bizzuk. Ajánlatot tettünk tehát az anyának, hogy válassza magának néhai bátyám birtokai közül a melyiket akarja, de a leánya iránti anyai jogáról mondjan le. Ő visszautasította ajánlatunkat s magán kívül kiáltott ránk „Rablók . . . Zsiványok! . . . adjátok vissza gyermekemet! . . . A toronyba záratam s megiltoltam, hogy gyermekét emlegetni ne merészelje, mert nem akarjuk, hogy e gyermek törvénytelen származása és aljas anyja felől valaha tudomással bírjon. A börtön és szigor az anya dacosságát megtörték, engedelmisséget és lemondást ígért, csak engedessék meg, hogy mint cseléd a várkastélyban lakjék s naponként láthassa gyermekét. Megszántuk a boldogtalant, mit sokszor megbántunk, mert eszelőssége ármányos örültséggé fajult.

— S a kis lány? . . . kérdé Mária növekedő érdeklődéssel.

— Feleségem kívánatára Katalinnak kereszteltetett s midőn annyira növekedett, magunknak islevén már ekkor fiu gyermekünk s minthogy anyja papista vala, a pozsonyi Orsolya szüzek zárdájába nevelőbe küldöttük. . . .

— Oh mennyire vágyom e gyermekét látni!

— Majd minden évben meglátogatom, már 11 esztendő . . . jövője fölött magaviselete, képzettsége s a körülmények fognak határozni!

— S a szerencsétlen anyával mi történt! sürgeti Mária.

(Foly. köv.)

TÁRCSA.

„BÁNFFY DÉNES“

(korrajz két kötetben).

Irtta

Komáromy Ferencz.

Második kötet.

XI.

Az őszanya.

A várkastély toronyórája tizenegyed ut. Éjjeli csend a környék felett, halott nyugalom a faluban.

Csak az örök léptei hangzanak a folyosókon, a kapuk mélyedéseiben s a bástyafokokon s csak Bánffy virraszt izgatottan és álmatlanul járván föl s alá szobájában.

— Szavamat adtam — gondolja magában — védelmezni a Fejedelem tekintélyét. Támasza lesz tehát egy roskatag toronynak, melynek alapkövét a pogány kényuralom tetta le, de a mulandóság megrongálta és mely saját szuettése miatt összeomlani fog! a Bátoriak, a Booskaiak trónját kellett-e támogatni? . . . Oh ne lázadj föl e világi dolgok rendjén őseim fejedelmi vére ereimben! Nem akartatok, hogy fővezér legyek. . . féltek, hogy kilépek a cselekmény terére. . . egyetlen lehelletem a földszinéről örökre elfuvandja világi uralmaitokat! — kis szünet után elmélkedve folytatja — a boszuló nemesis nem fog sokáig késni s ha Apafi mellett a török hadjáratot indít, anémet is benn terem oltalmazandó védenézet, ki saját erején küzdött föl magát a fejedelmi trónra s kinek törvényes főhatalmát már csak gyámolítani szükséges. Az Apafi fejedelemség e gunnya a szabadválasztásnak. . . s jótállok, nem fog örvendhetni egy második Nagy-Szőllősnék, összehozolva, saját gyámoltalansága miatt hamarabb, mint a hogy Kemény János trónja megbukott. De egyelőre türelem, kitartás és ovatosság! Ha-

zról levelezéseimet meg kell hogy szüntessem, közvetítőre van szükségem. Igen Mária közvetítőm lesz! . . . jöjj elő tehát még egyszer Bánffy-ak őszanya! . . .

Bánffy nehány lépést teszen előre, a szoba fenékeirének zöld selyem függőyei előtt megáll, egyet meglebbent s fulke alakú mélyedés tünik föl, foliansokkal és könyvsorokkal.

E könyvsorok mögött három csengelyűszineg van elrejtve. Első szöglet a várnagy szobájába, mely a keleti kapu fölött van, második a komornyikot szölijtja, a harmadik nem rég állított be s a háznál egyetlen személynek van tudomása felőle, tudniillik, kinek ágya fejjél kalapáló óra gépet hoz mozgásba.

Bánffy ezen harmadik zsinogot párszor megrángatja, azután visszatér íróasztalához, karszékebe ül.

Perczek perczek után telnek. A várás legkínzóbb érzelmek egyike, melyek emberi kebelt gyötreni szoktak. Bánffy föláll, nyugtalan kezd járni kelni, néha az ajtóhoz közeledik, mintha hallgatódznék ki a folyosóra.

A toronyóra elüti az éjjelt, a lelkek óráját. Bánffy figyelme az ajtóra szegezve van. Ugy tet-szik neki, mintha a folyosón könnyű léptek nesztét és selyem szoknya suhogást észlelné. . . Ekkor nehányat hátra lép s a szoba közepén megáll.

Az ajtó csendesen megnyílik s belép kísértetiesen, merev és kimért léptekkel az őszanya.

Feje tetejétől sarkig — mint halott lepél — fehér fátyol köpeny fűdi, melyen keresztül az arany virágokkal himzett nehéz selyem szoknya, a lilla szín bársony váll ragyogó kapcsokkal s esigákban leomló fehér hajzat láthatók. Az arc halvány, hideg mint alabástrom és élettelen, mintha mohlepte sirljából e perczben kelt volna föl.

— Az utolsó áldozatot kívánom ezúttal rokon szellem! — szól Bánffy meghatottan.

— Ideje is, hogy végezzünk uram! . . . válaszol az őszanya tompán, kísérteti hangon. Azután közelebb lép s aggályos titkolódzással folytatja — az első éjszakán az örök midőn megpillantottak, hogy a várkaplna padlásának grádicsán leeresz-

kedem, ijeden szétszaladtak, most azonban merészebbek s félek, hogy utánam sompolyognak s ha látni fogják, hogy ez ajtón beléptem, elvesztem! . . . Istenre kérek kegyelmem ur! végezzük e tréfát, hisz a mendemonda az én jó asszonyomnak végtelen nyugtalanságot és bánatot okozna!

— Aggályod alaptalan! . . . Az őszanya megjelenése itt régi historia s a becsületes örök mindannyiszor elszaladnak, valahányszor megpillantják; de azért e tréfát félbeszakítjuk. . . ül le, mielőtt ezen találkozás czéljáról szólnék, elmondom röviden az alakoskodás indokát, elmondom az őszanya történetét, hogy nyugtasd meg magadat!

Káldi Mária — mert az őszanya ő volt — kibukik a fátyol köpeny alól, a nagy fehér parokát fejről leteszi, arczáról vastag riszport zsebkezdőjével letörli s fáradtan lelkezve egy a szoba közepére tolt széken helyet foglal.

— Jusztina — folytatja Bánffy — egy esh trombitás leánya vala. Szerencsétlen György bátyám ki a várkastély tulsó oldalán lakott ez előtt mintegy tizenkét évvel Kolozsvárról hozta őt mind kedvességét magával. Akkor én is nőtelen vá-ék, épen házassodni akartam s hogy ő ezt az utról szedett muzikus leányt épen akkor hozta közös várkastélyunk födele alá, e miatt sok kellemetlen-ég keletkezett közöttünk. . . Feleségemet már elozandó valék és sürgettem bátyámat, hogy Jusztinát vagy eltegye a háztól, vagy vegye feleségül. Ő az utóbbi lépésre hajlandó lett volna, de azt a salá d ellenelte. Így teltek hetek, hólnapok. Iszonyu aggodalommal gondoltam esküvöm közeledésére, fiatal hevem, s szenvedélyem már csaknem életekire ragadott, midőn Jusztina eljűl, meg-etegetszik s pár nappal később gyönyörű leány yermeket szűl. Szegény néhai György bátyám kkor már nem vala életben, mert a borital nagy edvellője és heves vadász levén a havasban a tedve összemarcangolta s Jusztinája lebeteg-ülése napján halva szállított haza. Az én ál-ott jó feleségem pedig a helyett, hogy a bordély-ázi személy jelenlétén megbotránkoznék, a síró yermeket, melylyel Isten őt az első pillanatban regáldá, mint mondá, ölebe veszi; megígéri, hogy

Adjon isten sok ily jó lelkű, irgalmas adakozókat a keserű könyvek letörlésére!

Papp Kajétán.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, április 7-én.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mihamarább megújítani nehogy a lap küldésében fenakadás történjék**

— **József főherceg** honvéd főparancsnok ő fensége ma délelőtt 1/2 11 órakor érkezett városunkba. A honvédség részéről Gráf Ede tábornok és gróf Teleky Károly főhadnagy urak fogadták Feleken ő fenségét, valamint gr. Eszterházy Kálmán és Filep Sámuel főispán urak. A bevonulásnál ő fensége kocsija előtt egy közhuszár, kocsija mellett, melyben ő fensége mellett Gráf Ede tábornok ült, gróf Teleky Károly lovagolt. Az „Európa“ szálloda előtti tér megnépesült s a kapuban a sor és honvéd tiszti karok várakoztak és fogadták ő fenségét, a piaci várda is, midőn elvonult arra, tisztelgett, hol ez alkalomból honvédek és sorhabeliek valának elhelyezve. Ma délután lesz a dandár tanosztály nagy gyakorlata a főparancsnok ő fensége szeméi előtt.

— **Az 1874-ik orsz. költségvetés** már teljesen összeállított, s mint halljuk, kellemesen fogja meglepni az országgyűlést. A rendes költségvetésben alig két millió deficit irányoztatik elő, a rendkívüli mintegy 10, s így összesen alig 12 millió rendkívüli fedezetről kell gondoskodni; bár a kiadásokba föl vannak véve a honvéd-lovas-századok felállításának költségei is.

— **József főherceg** honvéd főparancsnok József tábornok, b. Nyáry h. alezredes, Kovács h. őrnagy és Grenzenstein h. százados kíséretében utazik. Ápril 5-én délután érkezett N.-Szebenbe, hol a sor- és honvéddal tisztikara fogadták, tisztelkedtek ő fenségénél a Comes, a polgármester, az árvalház igazgatója, a püszgató-ság és törvényszék elnökei. Honvédparancsnok ő fensége az erdélyi hadfőparancsnok után fogadta az összes honvédtiszti kart. Négy órakor volt az ebéd, melyre a tábornokok és törzstisztek valának hivatalosok; a vendéglő előtt a katonai zenekar játszott. Este takarodó zenével és thea estély b. Ringelsheim altábornagnál. Ápril 6-án József fng. átrándult Disznódra a honvédtanostályt meg szemlélni. Midőn honvéd főparancsnok ő fensége N.-Szebenbe utazott Szeosetnél, Alsófehérmegye határánál főispán Pogány György ő mlta és Imre Ferencz alispán fogadták.

— **Gizella főhercegnő** asszony menyegzője emlékére majdnem nevezetesebb város tett már a Lajtánul alapítványt, s így újabbban Krakkó, Znáim és Grác. Nálunk Magyarországon Budapest kivéve nem nagy mozgalom mutatkozik; pedig a mi városaink s többek közt Kolozsvár is tehetne egy jótékony alapítványt — melylyel lovagiaságát, hűségét és a humanitarius célok iránt buzgalkodását mutatná ki.

— **Gizella főhercegnő nászünnepe** alkalmából szintegy vetélkednek egymással, a lajtántuli városok lakói a loyaltásban. Így p. a prágai izraelita hitközség elhatározá, hogy a főhercegnő menyegzőjének napján valamennyi prágai zsinagógában ünnepélyes imák fognak rendeztetni nemcsak, hanem valamennyi izraelita árvát az napon megvendégetnek s e kívül még 500 frt husz szegénynek kiosztatni. Trautenu város, mint a király ő felségének, ugy Gizelának is küldöttségileg fog szerencsét kívánni. Mer a n város pedig a főhercegnő e kedvező időző helye, egy gyönyörű fadaragványokkal ékített s e kívül pompásan kiállított albumot fog átnyújtani, telve tirolai tájak és városok fényképeivel.

— **A magyar delegáció** tagjai meghívtattak a világtárlati épületek és munkálatok megtekintésére; több delegatus ki is kocsizott Haynald érsekkel együtt, ki a szívelyes magyarázatokért Schwarz bárónak s a magyar biztosnak a többiek nevében is köszönetet mondott.

— **Ő felsége** a király alajtántuli parlamentben annyira megvitattott s választási reformot célzó törvényeket szentesítte, miért nagy az öröm oda át, a mennyiben a német elem s az alkotmánypárt erősödését látják benne. Mi is csak őszintén gratulálhatunk a német szövetségeseknek kivívott újabb diadaluk fölött.

— **A herceg primás** 120 frtot adott a budai egyházi zeneegyletnek. Vajjon nem volna időszerű városunkban is — mely oly diszes zenekedvelő és dilettans közönséggel rendelkezik — egyházi zeneegyletet alapítani.

— **Magyar keleti vasut.** A magyar keleti vasut ügyében bécsi lapok következőket írják: A magyar kormány megváltási terve annyiban öltött kézzelfogható alakot, hogy a magyar pénzügyér a vaspálya igazgató tanácsát értesítette, miszerint a pályát a törvényhozás jóváhagyásának fenntartása mellett az állam részére megakarja venni.

Az elsőbbségi tartozást az állam változatlanul vállalná; a részvényeseknek részvényenként 130 forint készpénzben vagy 150 forint névleg díjsorsjegyekben ajánlatnak. A részvényesek helyzetével szemben magából érthető, hogy az igazgató tanács kész ez ajánlatot elfogadni és jóváhagyás végett mindenesetre a közgyűlés elé terjesztendi.

— **A hadsereg felszerelése** tárgyában tartott enquet abban állapodott meg, hogy a Skenevel kötött szerződés felbontását fogja ajánlani. A bizottság ezt tartalmazó jelentéséhez terjedelmes kimutatást csatol, melyben előtűnteti e szerződés hátrányos oldalait a magyar és az osztrák honvédségi felszerelésekkel összehasonlítva.

— **A magyar történelmi társulat** napok óta üléseben Futó Mihály mult század történelmi adatokat, Dobry Antal XVII. és XVIII. századi okmányokat s pecsénymatokat, hercege Odiscalchi a Draskovics-féle levéltárból igen érdekes okmányokat mutatott be. Nagy Imre ennek kapcsolatában jelenti, hogy ugyanazon levéltárból Istvánfynak sajátkezűleg másolt és egybekötött okmánygyűjteményét vette át Odiscalchi hercegtől; a kötésen Istvánfynak czimere áll; továbbá még több érdekes okmányt mutatott be; ezeknek átkutatására Frankl és Nagy Imre kérettek fel, Odiscalchi hercegre pedig buzgóságáért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott. Thaly Kálmán II. Rákóczy Ferencz és bujdosó társai hamvai hazaszállítás ügyében olvasott fel egy felszólítást, mely szerint ez Rákóczy születésének 100 éves évfordulóján történék meg. Ugyan az ónodi gyűlésnek egy ismeretlen naplóját mutatta be.

— **Érdekes adoma a pápáról.** A Szt. Péter-templom valami javítást kellvén eszközölni, az építész tervét kis fia által küldé el a szent atyához. A terv tetszik és IX. Pius szokott bonhomiejával megakarván jutalmazni a fiúcskát, egy fiókot huz ki, mely szinig louis-d'orokkal volt tele, s azt mondja a gyermeknek: — No markolj bele, s a mi a kezembe fér az a tiéd Mire a fia az olaszok ismert kapzsítségével válaszolt: Markoljon be szentséged, több fér a kezébe. A pápa jót nevetett ez ötleten s ugy ajándékozta meg a fiút.

— **A székely ház** eredeti és érdekes látvány lesz a világtárlaton. Ezt borsodi Demeter Lajos marosvásárhelyi kereskedő készíté hálából, mivel a székelyek munkájából élve, azok munkájából keresi kenyerét. Borona fából összerakott, zsinidlyel fődött, kívül-belül székelyesen ékített ház az, melyben a székely ipar tárgyai: szalmakalapok, gyékények, pokróczok, népviseleti tárgyak, és cselmi szerek fonott kosarak, szövetek lesznek láthatók s egy ügyes székely férfi és dileleány eredeti nemzeti viseletben.

— **A vörös könyv** tartalmát legnagyobb részben a Laurion-kérdés és a francia kereskedelmi szerződés tárgyában folyt levelezés tölti ki. Ezen felül közöl érdekes tudósításokat a persa követtől.

— **Zetelakáról** ápril 4-ről 1873. ismét egy kellemes és nagyon üdvös közzgazdászati ügyről értesülünk. Sikerült ugyanis a munkás lelkesnek — Andrassy József kerül. alesperes és plebánosnak, Szabó Gergely derék főbíróval együtt: egy — két hold területű gyümölcsfaiskolát alapítani. Valóban szép előhaladás s a mi épen ily szép: több család oltatott jelen tavaszon a lelkes gyümölcskertekből alma s körtefajokat. A székely embert nem eszményképes handabandákkal, hanem kézzel fogható, hasznavehető tárgyak előmutatásával kell a jóra terelni. Így boldogultunk csakis vele erőszakolás nélkül.

— **Matejko a híres lengyel festő** a napokban Postre érkezett, hol tisztelgetre lakomát rendezett több odavaló festész, tudós, író, kereskedő, építész és tanár. Egy gymnasiumi tanár lengyel nyelven üdvözlé, mire M. szintén lengyelül válaszolt. Ipolyi Arnold püspök a lakoma folyamában kiemelve a lengyel és magyar nemzet között századokig fennállott kapcsolatot, óhajta, hogy a magyar és lengyel művészet között is hasonló testvériség legyen. M. erre a magyar művészetet életet.

— **Figyelmeztetjük olvasóinkat** lapunk hirdetői rovatára, melyben a bécsi világi állítás magyar bizottságának felhívása egész terjedelemben közölve van. A bizottság e felhívásban a tárgyaknak rövid idő alatti felküldetését hangsúlyozza.

— **Oláhországi vasutak csatlakozási pontjai** A román kamarában a magyar és oláhországi vasutak csatlakozásának kérdése közelebbről ismét felszínre került. Harmincz képviselő köztük Boerescu, Aslanu, Filipescu egy javaslatot nyújtottak be, melyben e kérdésnek halaszthatlanságát kiemelve, 150,000 franc kölcsön felvételét kívánják, hogy a következő vonalokon, mint csatlakozási pontokon, kísérlet tétessék u. m. Filiasschtól, a vulkáni szoros felé:

1. Pitestitől, a vöröstoronyi szoros felé;
2. Plojesttől, a Praova völgyén keresztül a tömösi szoros felé;

3. Adjutól, Oena mezőváros felé, egészen Fruntáriig.

Manu képviselő ezen az országra nézve legfontosabb pontokat a kamara figyelmébe ajánlja, s kívánja, hogy az osztrák-magyar birodalommal kötendő egyezségbe felvéssenek. A javaslat tárgyalás végett, az illető osztálynak adatott ki.

— **A közgyűlés.** A „Victoria“ biztosító társaság életbiztosító osztályának vasárnap d. e. folyt le közgyűlése a városház nagytermében mintegy 15 tag jelenlétében. — A közgyűlést Br. Huszár Ádám vezette s nyitotta meg: Kalmár Dezső elnök felszólítására olvassa az 1871 jan. 1-én megnyitott és 1872 decz. 31-én bezárt tulélesi csoport vagyonállásának kimutatását, melyszerint összes bevételi főösszeg 31099 ft. 81 kr., kiadási főösszeg 16322 ft. 75 kr. — Az örökös választmány megválasztása levén még csak e gyűlés tárgya, elnök e végből Mayer, Keresztési Pál és Simai urak személyében kinevezi a szavazat-szedő bizottságot. Szavaztak összesen 12-en és pedig a következő eredményvel. Br Huszár Ádám kapott 12 szavazatot, Szász Gerő ugyanannyit. Magyarai M. 11-et, Bokros E. Hutfloz K. 9-et, Zeyk D. 10-et, Keresztési Pál és Frölich Vilmos urak egyenlő szavazatot nyervén elnök indítványára a két név papírra iratván, kalapba tétetett s Szász Gerő által Frölich Vilmos ur neve huzatott ki. A közgyűlés erre eloszlott.

— **Diszes temetés.** Az elhunyt Várady József v. h. százados szombaton diszesen katonai zenekarral helyeztetett az örök nyugalomra. Nagy számu résztvevők adták meg a derék honfiak a végtisztegségét. Az elhunyt bajtársain, barátain s jó ismerősein kívül ott láttuk a helybeli róm. kath. gymnasium ifjuságát is és a honvéd tisztikart. A szertartást főtiszt. Lönhart Ferencz apát-plebános ur ő mlta végezte segédlettel.

— **Királyutca szegletén** vasárnap este felé egy kemény gyult ki, a helyszínére jövő tűzoltók elismerésre méltó ügyességet fejtettek ki annak elfojtásában.

— **A francia területkiürítési szerződés** alkalmával egymásután jelentették be Thiersnél magukat az üdvözölő küldöttségek. — A ceremoniel megállapítása szerint d. e. 11 órakor az alkotmány revideálásával megbízott harminczas bizottmány küldöttségét volt fogadandó az elnök; félórával később a tudományos akadémia küldöttei következtek volna. Bizonyos körülmény folytán azonban a harminczas bizottság tagjai késtek, ugy hogy a már megérkezett akadémikusokat vezették be. A mint Thiers a változást észreveszi, e szavakkal fogadja a küldöttséget: Harmincz képviselőt vártam, s ime negyven halhatatlan jó élémbe.

— **Tűzoltóink** Minorich K. főparancsnok vezénylete alatt vasárnap délután nagy mászó gyakorlatot tartottak, melynek sok szemlélője volt.

— **Csehy Sándor** ügyvéd, v. honvédtiszt a „Károlyina“ orsz. kórházból vasárnap temetett el. Sokan vettek részt temetésén, megadván az elhunynak az utolsó tisztességét.

— **A kolozsvári m. kir. egyetemen** a matematikai és természettani karban az állami 300 forintos ösztöndíj elnyerésére 5-en fognak pályázni.

Nemzeti színház.

Szombaton, ápril 5-én „Choufleuri uthon les“ 1 felvonásos operette és Balázs Sándor vigjátéka Az égben adattak.

A vigjáték alapeszméje nem új, de alakjai élethűek, nyelvezete s gondolatok nem magas szárnyalásuak, meséje egyszerű, megoldása hajánál fogva van erőszakolva, de gúny, humor nem hiányzik. Szemiramina alakjával, melyet Fodor né személyesített, a vesírassal és közügyekkel foglalkozó házínó van neveltségessé téve, de Lelkes Eduard földbirtoos Mátrai és fia Gáspár Eichenner Anna szintén torzalakok, sőt Mérei megyei aljegyzőnk is, Halmi, mint uralkodó és szerepelhetőség hűségnek kijutott a gúnyból, szóval az első felvonás báli képleteivel a vidéki közszellem karikírozása. Hátori Ferencz Szemiramina férje Kovács Gyula az egyetlen komoly alak. Az előadás pontos, Mátrai alakítása jeles volt s a közönség daczára, hogy a költő szerepét Prielle Cornelia asszonytól látta, s hogy ama művészi alakításnál Fodor né játéka hallványobb vala, ez uttal is jól mulatott.

Choufleuri Szilágyiné véletlen rosszul léte miatt a Pajkos diákok helyett vétetett elé. Az előadás rögtönző, de sikerült volt. A főbb szereplőket Zajongi, Szilágyi, Medgyeszi I. assz. személyesítették, de Némethi G. és Török K. szintén megfelelték kisebb szerephőreiknek. Közönség közepes számban volt jelen.

Vasárnap, ápr. 6-kán adatott „A betyár kendője“ új eredeti népszinmű dalokkal. Irta Abonyi Lajos, zenéjét szerette Nikolics. Rendező E. Kovács Gyula. — Ismét egy darab magyar népelet táruult fel előttünk. S bár a nyugati civilizatio uralma alatt lépünk a színházba, lassan-lassan felmelegszünk, lelkesülni kezdünk a zabolátlan, de bátor

és őserőre mutató s az egész szívet és valót elfoglaló — szerelem dallamai iránt; s önkénytelenül eszünkbe jutnak „Heine“-nak Harzreise-ja előtti sorai: „Schwarze Strümpfe, schwarze Röcke, weisse seidene Manchetten... ach wenn sie nur Herzen hätten.“ A népszinműnek kereszttel darab tulajdonképen dráma s a népszinmű kellékeivel csak is egyedül a jó, népeletből magából vett s élethűen élénk állított alakokkal tett eleget; de hiányoztak a kettőzött sorok, a tánczok s az ünneplés felvonulások, mik mindannyian a népszinmű kellékei közé tartoznak.

Abonyi művében az első három felvonás oly rideg egyszerűségben s oly kurtán-furcsán végződik — Zsófi pár dalát kivéve minden népszinműi kellék nélkül, oly kevés ember hozatik a színpadra, hogy akaratlan is arra gondolatra jutunk, hogy itt a drámai bonyolítás a sajnálat felkeltése a fő czél. A mi a játékot illeti, e részben az a fő kifogásunk van, hogy E. Kovács Gy. ur, csak-hogy minél több babérokat szerezzen magának lefoglalta a czimszerepet; Kovács Gy. szokjon le az első szerelmezt játszani akarásról, mert bár itt férj — tehát korosabb férfi volt — mégis midőn Zsófi sugár czédrufta termetét, villogó szemeit stb. leírja, önkénytelenül elmosolyodott, s tudtuk, hogy a költő egyáltalán nem képzelte magának ily embon point-eredni kezdő embert — Bandi képviselőjéül.

Csak ama betölthetetlen vágyának (adánk kifejezést, bár E. Kovács Gy. a hőst, és szerelmezt egymástól külön választaná s az előbbit megtartva magának, mert arra csakugyan termett, az utóbbit engedje át másnak. A közönség Kovács ur egyes, általunk kiemelt jeleneteit megtapsolta. Boér E. a kissé túl erőnyes és túl ártatlan, de hisz a költőnek erős színekkel kell föstenie, ha hatni akar. Örszi szerepében mindvégig részvétet s egyes helyeken lelkesülést keltett, minek a közönség nyílt jelenetben is adott kifejezést. Szavaltata kifogástalan, szenvedő magatartása jellegzetesen mindvégig megtartott volt; s még azon az akadályon is, midőn a költő ima közben mondja el vele elmonekülése és jó embereknél fogadtatása történetét s aztán rögtön házi munkájához tér vissza, még e göröngyön is szerencsésen átugrott; Bandi iránti szeretete élénken, de az András iránti halványos színezett, mintha csak hálából jönne.

Philipovic sné özvegy kucsárné — szerepében mindvégig jól tartotta magát, moralt tartalmazó meséi a kellő hanghordozással ejtettek ki, egy szóval a jó öreg asszony szerepébe ugy beletalálta magát, mikép látsznot hogy szerepét nem csupán átérette, de át is érezte. — Dekány R. pedig megenni való betyár szerefő volt jól is öltözve, jól is játszott, a mi főbb szívrehatóan énekelte — mint egyedüli dalos — magyar dalait.

Körösiné a Bandi anyjának háladatos szerepét majdnem tökéletesen eljette s a pathetikus komoly hang helyett majdnem mindig átesett reudes fecsegő modorába; sem megindulását, sem borzadását — fia vallomásának hallásakor — kelően tolmácsolni nem tudta. Krasznai urról (András) csak annyit, hogy egy párszor megint akadozott; a szolgabíró szerepét játszó Dezsőről, hogy a kellő hangot szavallatába eltudta találni. Közönség zsufolóság megtölté a színházat.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között, mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyorsutazása 1873. márcz. 27-től elkezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órakor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órakor Nagy-Enyedre érkezik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvéli 10 órakor indulva, reggeli 8 órakor Kolozsvárra érkezik. Ezen meneten kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órakor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről éjjeli 3 órakor Kolozsvárra indulhatni, csakhogy ezen meneteknél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczre a vasutall kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyászszal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbülső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsuly 5 kr. Tördárról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbülső coupéba 3 frt — hátulsó coupéba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fontonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Ferencz szállodájában.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Nyilttér.

Sorsjáték temesvári (ápril 5.)

71, 39, 12, 37, 55.

(Bécs, ápril 5.)

7, 46, 52, 28, 5.

Közelebbi huzás Budán ápril 12.

Borza.

A bécsi
Commissions-Bank
váltóirodája
Schottenring Nr. 18
vételjegyeket
bocsát ki

alább feljegyzett sorsjegy csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert egy ily vételjegy minden tulajdonosának alkalom van nyujtva, minden fő- és mellék-nyereményt egyedül megnyerhetni, s ezenkívül 30 frank arany és 10 frt. bj. kamatfelvezetésben részesül.

A. csoport (évenként 16 huzás.)

Havi részlet 10 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő 4 sorsjegyet kap:

1 5%-kos 1860-ki 100 frtos államsorsjegy, főnyeremény 300,000 frt. a kihuzott sorozatos jegyet 400 frton visszaváltjuk.

1 3%-kos 400 frankos török cs. sorsjegy, főnyeremény 600,000 frank, 300,000 frank aranyban.

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér levonás nélkül.

1 Innsbrucki (tirol) sorsjegy, főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport (évenként 13 huzás.)

Havi részlet 6 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő sorsjegyeket kap:

1 3%-kos török cs. 400 frankos államsorsjegy, főnyeremény 600,000, 300,000 frank aranyban

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

Szász-meiningeni sorsjegy, főnyeremény 45,000, 15,000 délnémet ért.

Továbbá vételjegyek ötöd 60-ki 5 %-kos államsorsjegyekre, havi részlet 6 frt.

Továbbá vételjegyek egész 1864-ki sorsjegyekre, havi részlet 10 frt.

Továbbá vételjegyek fél 1864-ki államsorsjegyekre, havi részlet 4 frt.

Továbbá vételjegyek fél magyar-sorsjegyekre, havi részlet 3 frt.

Továbbá vételjegyek braunschweigi 20 talléros sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

Továbbá vételjegyek Innsbrucki sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

A tőzsde-iroda átvész ezen kívül, valamint a bécsi commissions-bank váltóirodája is minden, bármilyen nevet viselő bank-, váltó- és tőzsde-üzletet.

Látváltók, valamint hitellevelek Európa és Amerika minden nagy piacaira a legjutányosabban állíthatnak ki.

Megrendelések az itteni piacról és a vidékről igen gyorsan, szilárdul és pontosan teljesítenek, s a tőzsde-iroda által vásárolt értékpapírokra, és váltókra, a pénzpiac időnkénti állásához képest a legjutányosabb feltételek mellett adatik kölcsön.

Az üzleti helyiségek naponta reggel 9-től este 6 óráig maradnak nyitva.

Vidéki megrendelések pontosan és utánvét mellett is eszközöltenek. Nyeremény lajstromok minden huzás után ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45. E pillanatban 1000-nél több beteget van kezelése alatt.

661 47-*



Tehenek, örüljétek!

Amerikában rövid idő előtt egy igen fontos mezőgazdasági felfedezés történt, s nekem ottani összeköttetésemnél fogva sikerült e kiválóan nevesítet calkiból

a cs. kir. osztrák birodalom részére raktárt kaphatni. Ez az

amerikai szabad. tehénfejő gép.

A következő előnyök minden fogalmat felülmúlnak:
1. E készülék használata fölöslegessé tesz minden emberi segítyt, s az odalátás oly egyszerű, hogy azt még gyermek is végrehajthatja.
2. Az önfejő a tehénre jótékonyan hat, minél következtében az a tejet utána bocsátja, s négy perc alatt az utolsó cseppig meg van fejve; míg általában a kézzel való fejés a tehénre nézve nagyon kényelmetlen, sőt sokszor károsnak is bizonyul, mert gyakran megtörténik, hogy a tehén a fejés alatt kirag vagy a tejet nem bocsátja, mi annak bizonyítéka, hogy az állat kellemetlen előérzelmeknek van kitéve.
3. Ha a tehén beteges vagy tévesen dagadt, a gép nélkülözhetetlen, mert a kézzel való fejés csak fokozza a bajt, s ha nem fejünk elvessz a tej.

E készülék rendkívül gyors elterjedése s a gazdaságok és manufaktúrák által — kik a gépet használják — kiállított számú bizonyíték már elég bizonyítékot nyújtanak az eredményekért.
E gép a legfinomabb eszközből van készíttve, ára pontos utasítással együtt 6 frt. 50 kr.

Kapható az egyedüli raktárban

Friedmann A.-nál,
Bécs, Praterstrasse Nr. 26.

Óvás. Rövid idő óta azt veszem észre, hogy más, nem igen őszerekes czégek az én metszvényeimet és hirdetéseimet használják, hogy a t. cz. közönséget tévútra vezessék. Ezen tehénfejő gép egyes egyedül és valódián — ezüstből — csakis nálam kapható; minden más hirdetteket utánoztak, rozszak és hamisak.

722 25-25

Legnagyobb nyereményi valószínűség

260 huzásra.

ezek közül

13 főnyeremény	300,000 forintos,
2 főnyeremény	280,000 forintos,
2 főnyeremény	250,000 forintos,
7 főnyeremény	220,000 forintos,
8 főnyeremény	200,000 forintos,
5 főnyeremény	150,000 forintos,
2 főnyeremény	110,000 forintos,

és más számos 100,000, 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 forintos stb. nyereményre játszhatni egy részletjeggyel

játektársulatunk A. csoportozata

által, 18 résztvevő közt, 25 évnegyed 7 frt részletfizetéssel.

Ezen kedvelt csoportozat magában foglalja

az Ausztriában létező összes állam- és magánkölcson-sorsjegyeket,

melyek árfolyam szerinti eladásából befolyó összeg a résztvevők közt teljes befizetés után egyenlően felosztatik. A törvényes bélyeg-illeték ezen okmányért egyszerűen mindenkorra 1 frt 20 kr.

Mindjárt az első évnegyed 7 frt részlet befizetésével játszani a következő sorshuzásokra:

1864-ki sorsjegyek

april 15-én, Keglevich sorsjegyek május 1-én, salzburgi sorsjegyek május 5-én, innsbrucki sorsjegyek május 3-án, magyar díjsorsjegyek május 15-én.

A legközelebbi sorshuzásokra

ajánljuk játéktársulatunkat

20 darab 100 frtos 1864-iki sorsjegyre, negyedéves részletekben 9 frtjával, vagy havi részletekben 8 frtjával, bélyeg 2 frt 55 kr.

20 darab 50 frtos 1864-ki sorsjegyre, negyedéves részletekben 5 frt, vagy havi részletekben 4 frt, bélyeg 99 kr. Huzás április 15-én, főnyeremény 220,000 frt.

20 darab 100 frtos magyar díjsorsjegyre, negyedéves részletre 7 frtjával, vagy havi részletre 6 frtjával. Huzás május 15-én, főnyerő: 150,000 frt.

20 darab braunschweigi sorsjegy havi részletre 2 frtjával. Huzás május 1-én, főnyerő: 20,000 tallér.

Ezen csoportozatoknál az első részlet lefizetése után rögtön minden résztvevő 20 darab sorsjegyre játszik és nyeremény esetén a nyerőnek 20-ik része azonnal készpénzben kifizetetik. Valamennyi részletlefizetése után minden résztvevő egy sorsjegyet kap.

Részletleveleket

egyes sorsjegyekre és tetszés szerinti sorsjegy-csoportozatokra, hol az első részlet befizetéstől kezdve egész egyedül minden nyereményre játszhatni, eladunk negyedéves és havi részletekben a legelőnyösebb feltételek s a legelőnyösebb összeállítás mellett

Az osztrák iparbank váltóirodája,
előbb Fürst Ede.

Bécs, Stefansplatz Nr. 2.

(Utányomat nem díjaztatik.)

Bécsi világkiállítás.

A bécsi világtárlat magyar osztályának előmunkálatai már annyira előre haladtak, hogy a kiállítandó tárgyak, különösen pedig azok elhelyezésére szánt szekrények, asztalok és állványok beküldésének mi sem áll utjában.

A kiállítás helyére naponként érkező tárgyak roppant mennyisége, azok gyors lerakását és az illető bizottságoknak való rögtöni átadását majd nem lehetetlené teszi. Igen kívánatos tehát, sőt a tisztelt kiállító urak érdekében szükséges, hogy kiállítandó tárgyak — a velünk közölt szállítási körlevél értelmében — a lehető legelőnyösebb idő alatt — vagy a legközelebbi gyűjtő helyhez, vagy egyenesen Bécsbe szállíttassanak. —

Ez alkalommal ismételve figyelmeztetnek a t. kiállító urak, miszerint a csomagolásnál az előirt nyomtatványokat használják, mivel a bizottság a hibásan czimzett és felszerelt tárgyakért jótállást nem vállalhat magára. —

Véghatáridőül a tárgyak Bécsbe küldésére április hó 20-ka tűzetik ki. —

Bécsben 1873 április 1-én.

Husvétii piros czukortojások

nagy mennyiségben és kitűnő választásban kaphatók, **Tauffer János** piaczori, és **Tauffer Adolf** belmonostorurezai czukrászataiban, úgy szintén finom, naponta frissen sült

pozsonyi mákos és diós kiflik,
kalácsok és kuglofok.

Helybeli úgy vidéki megrendelések gyorsan, pontosan eszközöltenek. —